

Møte tirsdag den 7. mai kl. 18 President: **Berit Brørby**

D a g s o r d e n (nr. 26):

1. Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) og om endringer i arbeidsmiljøloven (Innst. O. nr. 45 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 28 (2001-2002))
2. Referat

Statsråd **Victor D. Norman** overbrakte 4 kgl. proposisjoner (se under Referat).

S a k n r . 1

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) og om endringer i arbeidsmiljøloven (Innst. O. nr. 45 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 28 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter for hver partigruppe og 5 minutter for statsråden.

Videre blir det foreslått at det gis anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talemisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torbjørn Andersen (FrP) (ordfører for saken): Odelstinget behandler i dag Innst. O. nr. 45 for 2001-2002, jf. Ot. prp. nr. 28 for 2001-2002 om lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver og om endringer i arbeidsmiljøloven.

I denne odelstingsproposisjonen fremmer Arbeids- og administrasjonsdepartementet forslag til en helt ny lov for brann- og eksplosjonsvernområdet. Lovens formål er å verne liv, helse og miljø mot ulykker i forbindelse med brann, eksplosjon eller ulykker med transport av farlig gods. Loven gjelder alminnelige plikter til å forebygge brann og eksplosjon samt sentral og lokal organisering og gjennomføring av slik forebygging. Loven gjelder også for all håndtering og transport av farlig gods på land samt krav til beredskap og innsats overfor akutte ulykker der brannvesenet har en innsatsplikt.

Den nye loven er en rammelov som kan utfylles av forskrifter på de respektive områder som loven omtaler.

Den nye loven skal erstatte de tre gjeldende lovene på området for brann- og eksplosjonsvern. De tre lovene som dermed blir opphevet når den nye loven trer i kraft, er som følger:

- lov av 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk
- lov av 14. juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer
- lov av 5. juni 1987 nr. 26 om brannvern m.v.

Videre foretas enkelte endringer i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v.

Det er i all hovedsak en samlet kommunalkomite som gir sin tilslutning til lovforslaget som er behandlet i Innst. O. nr. 45 for 2001-2002. Komiteen mener den foreslåtte samordningen av de gjeldende lover innebærer en styrking og en mulighet for en mer effektiv og riktigere ressursbruk i arbeidet med å forebygge og begrense omfanget av de forhold lovforslaget gjelder for.

Komiteen mener også at forslaget til ny lov på dette området representerer en effektivisering og en forenkling av det gjeldende lovverket.

Norge har i mange år figurert på eller helt nær toppen av internasjonale brannskadestatistikker. Årsaken til dette synes det vanskelig å finne noen klar og entydig forklaring på, og tross betydelig offentlig og privat innsats over flere år for å begrense antall branner og brannskader i Norge ligger Norge fortsatt stabilt høyt på internasjonale brannskadestatistikker.

Lover og regler på dette området er bl.a. av disse grunner blitt gjenstand for omfattende revisjon de senere årene som et ledd i arbeidet med å skape en mer effektiv innsats i det brannforebyggende og brannskadebegrensende arbeidet på det nasjonale plan.

Det er et meget grundig lovforarbeid som ligger bak forslaget til ny brannlov som vi behandler her i dag. Allerede i 1994 ble det i et forprosjekt i regi av Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern – nå Direktoratet for brann- og elsikkerhet – konkludert med at de tre gjeldende lovene på brann- og eksplosjonsområdet måtte revideres.

I 1996 ble så et bredt sammensatt utvalg med representanter fra bl.a. KS, LO, NHO, departementer og direktoratet nedsatt med det mandat å foreslå en helt ny lov ifølge forprosjektet til Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern. Dette utvalgets innstilling ble så avlevert i desember 1998 og sendt ut på høring til over 100 sentrale høringsinstanser. Etter høringsrunden kom det fram at det var bred enighet om lovrevisjonen og dens innhold, selv om det fra departementets side ble foretatt visse endringer i forhold til utvalgets innstilling som et resultat av den omfattende høringsrunden.

Risikoanalyser og internkontroll skal ifølge den nye loven bli sentrale begrep i den framtidige beredskaps- og sikkerhetsplanleggingen. Risikobasert tilsyn er dessuten ment å gi en mer effektiv utnyttelse av tilsynsressursene, ved at tilsynsmyndighetene kan prioritere økt innsats der risikoen for at uhell kan inntreffe, er størst.

I den grad det er dissens i komiteen vil jeg få nevne at det bare er komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti som vil åpne for at et uavhengig tredjepartsorgan kan føre tilsyn på direktoratets vegne. De samme partiene mener også at kommunene skal stå fritt til å velge hvem som skal drifte det lokale brannvesen, enten det er offentlige eller private aktører.

Jeg viser for øvrig til proposisjonens og innstillingens innhold i sin helhet, der det er grundig redegjort for en lang rekke områder som det vil ta for lang tid for saksordføreren å gjennomgå i dette altfor korte innlegget.

Med dette anbefaler jeg komiteens tilråding til lov og forslag til vedtak som er tatt inn i innstillingen, og håper herved at departementet og komiteen har gitt et godt bidrag til det viktige arbeidet å bringe antall branner og ulykker nedover i Norge i fremtiden, slik at vi kan nå de målsettinger som er nedfelt i St.meld. nr. 41 for 2000-2001.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Arbeidarpartiet er positive til å slå saman dagens tre lover til ei slik at ein forenkler lovverket, vidare til at transport av farleg gods og storulykker blir forankra i lova.

I all hovudsak er Arbeidarpartiet einig i proposisjonen sitt innhald, men på enkelte punkt har me eit anna syn enn Regjeringa. Eg skal her kort gjere greie for vårt syn på desse områda.

Når det gjeld brannvesenet, er det viktig at dette framleis er eit kommunalt ansvar. Der kommunane blir for små, bør ein stimulere aktivt til interkommunalt samarbeid.

Det offentleges tilsynsrolle må ikkje bli svekt. Derfor vil ikkje Arbeidarpartiet stø framlegget om å setje bort tilsynsverksemda til private konsulentar. Dette grunnjev me med at ein her ser ein fare, ved ein vanskeleg habilitetsgang. Dersom t.d. eit konsulentfirma driv med brann-tekniske konsultasjonar og analyse av risiko, kan ein risikere at dei i neste omgang vil utøve tilsyn med sitt eige arbeid. Dette er etter vår meining uheldig, sjølv om det blir teke høgde for at det blir stilt strenge kompetanse- og habilitetskrav.

Arbeidarpartiet ønskjer ikkje å gjere innskrenkingar i høve til gjeldande rett og aksepterer at beredskapsoppgåver kan overlatast til faste, etablerte beredskapsorganisasjonar innan forsvar, industrivern, flyplassar o.l. – med andre ord i samsvar med dagens praksis. Arbeidarpartiet ønskjer at denne tolkinga skal gjerast gjeldande i høve til § 9 i lova.

Når det gjeld systematisk helse-, miljø- og tryggleiksarbeid, er eg glad for at dette blir nedfelt i lova og ikkje berre gjennom forskrifter. Eg vil vidare peike på at dersom dette skal ha nokon effekt, må området bli styrkt, dvs. at styremaktene må følgje opp med ulike kontrolltiltak slik at ulovlege gjeremål blir oppdaga, og at dei blir slegne hardt ned på.

Det som forundrar meg litt, er at dei branntekniske krava til bygningar og drift der det er levande dyr, er langt svakare enn krava til bygg som skal ta seg av slakt, altså døde dyr. Det er med andre ord eit skilje mellom levande og døde dyr. Derfor ber ein samrøystes komite om at Regjeringa så raskt som råd gjer ei vurdering av dette og eventuelt fremjar tiltak på området.

Lovutkastet legg opp til ei tilpassing til kommunelova når det gjeld etablering og drift av brannvesenet. I så måte er det gjort framlegg om at brannsjef som særlovsstilling fell bort. Dette er ikkje Arbeidarpartiet einig i.

Me meiner at denne stillinga, som skal vere den øvste administrative etatsleiaren, ikkje skal vere ein del av den vanlege kommunale leiargruppa underlagt administrasjonssjefen i kommunen. Ei delegering vil i tillegg vere både byråkratisk og komplisert. Her skal ein også vere merksam på problemstillingar knytte til habilitetsspørsmålet. Eg tenkjer her på at administrasjonssjefen og den politiske leiinga i kommunen administrerer kommunale bygningar og anlegg. Ein kan kome i konflikt med lova når ein er eigar og samtidig skal vere forvaltar av lova. Med andre ord kan det vere ein fare for at rollene kan bli blanda dersom ein fjernar særlovsstillinga som brannsjef.

Når det gjeld spørsmålet om å innføre ytterlegare gebyr og avgifter for lokale offentlege tilsynsoppgåver, finn Arbeidarpartiet det ikkje føremålstenleg å innføre dette nå.

Til slutt vil eg varsle at Arbeidarpartiet vil røyste mot § 31 tredje ledd.

Kari Lise Holmberg (H): Sakens ordfører, Torbjørn Andersen, redegjorde greit for komiteens innstilling, og siden det er en stort sett samlet komite som står bak denne saken, skal jeg kun orientere om et par momenter der Høyre og Kristelig Folkeparti har egne merknader.

Det ene punktet er brann i forhold til omsorgsboliger. Der vil Høyre og Kristelig Folkeparti presisere at revisjonen av forskriftene i 1997 i seg selv ikke medførte endringer i bestemmelsene om omsorgsboliger. Det sies i veiledningen til forskriftene:

«Når det gjelder omsorgsboliger, hvor det forutsettes å bo sterkt pleietrengende personer, kan det være nødvendig å plassere disse i risikoklasse 6.»

Det stilles altså i dag bygningsmessige krav på linje med kravene til pleieinstitusjoner. Brannvesenet har i dag både rett og plikt til å gi pålegg om avhjelpende brannsikringstiltak, slik at boligene blir brannsikkerhetsmessig forsvarlige. Det synes på denne bakgrunn litt forunderlig at et flertall i komiteen vil fjerne skjønnet og dermed pålegge kommunene økte utgifter.

Det andre punktet jeg vil trekke fram, gjelder brannsjefstillingene. Når det gjelder brannsjefstillingen som særlovsstilling, har dette med lokalt selvstyre å gjøre. Kommuneloven legger i stor grad opp til at det skal være opp til kommunen selv å avgjøre kommunens organisering og hvem som skal inneha de forskjellige stillingene i kommunen. Disse føringene er lagt til grunn for retningslinjer for statlig regelverk som er rettet mot kommunene.

Når det gjelder området brann- og eksplosjonsvern, bør vi avveie kommunelovens prinsipper mot behovet for å legge statlige føringar som sikrer innbyggerne et visst minstenivå av sikkerhet og beredskap i tilfelle brann. Det synes ikke riktig å fjerne kravene til kvalifikasjoner når det gjelder leder av brannvesenet og innsatspersonellet, men vi ser det som unødvendig at brannsjefstillingen som særlovsstilling blir videreført.

Kommunene må uavhengig av om det er en brannsjef eller kvalifisert leder av brannvesenet, delegere myndighet til vedkommende. Loven stiller krav til kommunenes dokumentasjonsplikt i forbindelse med tilsyn, og delegerer

ring av tilstrekkelig myndighet er et vesentlig punkt i et slikt tilsyn.

Det synes heller ikke logisk å tillate private brannvern, men likevel kreve at kommunen skal ha brannsjef i tradisjonell forstand. Vi vil åpne for private brannvern, og vi vil fristille kommunene.

Høyre synes nok i denne saken at komiteens flertall på disse punktene overkjører kommunene med statlig detaljstyring.

Karin Andersen (SV): I all hovedsak er SV enig i den innstillingen som foreligger. På noen punkter er vi uenig, og der sammenfaller våre synspunkter stort sett med Arbeiderpartiets – så jeg vil konsentrere meg om noen få punkter der det er noe uenighet.

SV har i denne saken, som i den forrige saken vi behandlet i Stortinget, lagt vekt på at det må være tilstrekkelig kontroll og tilsyn i forhold til at lov- og regelverk skal følges. Det er spesielt viktig på disse områdene, fordi effekten av manglende brannsikkerhet er katastrofal. Det å forebygge brann går også på at man øker risikoen for å bli tatt i ulovligheter. Da er det mange flere som følger det faktiske regelverket, og brann unngås.

Så til punktet om sikring av omsorgsboliger. Det er dessverre en realitet at mange av disse omsorgsboligene ikke har tilstrekkelig brannberedskap. Det vi vet, er at slike boliger bebos av mennesker som har ulike fysiske forutsetninger – de fleste av dem har mindre fysiske forutsetninger – for å klare en akutt krisesituasjon ved en brann, både når det gjelder å orientere seg, og når det gjelder å komme seg ut ved egen hjelp. SV har derfor vært av dem som har ønsket å «fjerne skjønnet», som Høyre sier, og ta mest hensyn til brannsikkerheten, som vi gjør i alle andre situasjoner. Vi synes det er uakseptabelt at vi skal ta en større risiko i forhold til eldre personer som bor i omsorgsboliger bygd før 1997, enn vi gjør i forhold til personer som bor i nye. Vi vet at her foreligger det, for å si det sånn, en objektiv hjemmel for brannvesenet til å gå inn, men i realiteten er det flere av disse boligene som etter vårt syn ikke har tilstrekkelig brannvern.

Når det gjelder driftsbygninger der det oppholder seg levende dyr, er SV veldig glad for at det initiativet vi tok til å fokusere på dette, har blitt fulgt opp av en enstemmig komite. Det er jo et paradoks at det er slik, som Oppebøen Hansen sa, at det er større brannsikkerhet for de dyrene som er slaktet, enn for de dyrene som faktisk lever – i den forbindelse hører vi dessverre stadig om store dyretragedier. Det er et av de store problemene vi har i landet når det gjelder dyrevern og dyrs velferd og helse.

Så til de punktene der det er mer prinsipiell uenighet om sjølve loven. Det dreier seg om dette med muligheten til å sette ut tilsynsoppgaver, og også drift av brannvern, til private. SV har et prinsipielt syn her: Vi ønsker ikke slik privatisering. Det har også noen praktiske begrunnelser, for vi mener at hvis man skal kunne hindre at brann oppstår, og slukke den fort, er det en fordel å ha et tett samarbeid mellom dem som går på vakt, og dem som fører branntilsyn. I tillegg er det viktig med fleksible orga-

nisasjonsformer, slik at de som går på vakt, kan utføre brannsyn i perioder – og vice versa. En slik utveksling gir brannfolk en bedre og bredere erfaringsbakgrunn og hever deres kompetanse. En kommunal beredskap og et privat brannsyn vil vanskeliggjøre et slikt samarbeid og en slik kompetanseheving som vi mener er viktig.

Å styrke brannberedskapen og det forebyggende arbeid mener vi er viktig. Utviklingen av et stadig bedre brannsyn og brann- og ulykkesberedskap skjer best i samarbeid mellom politiske myndigheter, ansatte og innbyggere i den enkelte kommune. Privatisering vil etter vårt syn føre til at ansvaret for brannsikkerheten pulveriseres.

Så til hvordan man skal forholde seg til den konkrete lovteksten. Vi har i brevveksling med departementet ikke greid å komme fram til noen lovtekst som kan ivareta vårt syn på en god måte – man skal ikke klage for mye, men akkurat i denne saken har det gått rimelig tregt med de svarene som vi skulle få til komiteen for å få hjelp til dette. Det er av den grunn vi nå finner det riktig å presisere hva det er vi mener med vår motstand mot privatisering, og også velger å markere det ved å stemme mot § 31 tredje ledd. Det er jo ikke for å markere at man i prinsippet ønsker å fjerne all mulighet til å samarbeide med andre, f.eks. Forsvaret, industrivern og flyplasser, men det er rett og slett fordi vi ikke har fått forslag til en lovtekst fra departementet som dekker det vi faktisk mener.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det brenn mykje i Noreg, altfor mykje. Den nye loven om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farleg stoff er derfor viktig. I petroleumsindustrien i Nordsjøen, som Stortinget har diskutert tidlegare i dag, er nullfilosofi den rådande tanken – tanken er altså at ulykker skjer ikkje, dei vert valda. Eg håpar at samordninga og forenklinga som vert eit resultat av denne saka, vil vera eit steg i riktig retning slik at skadar og tragediar kan reduserast.

Regjeringa får – som normalt – fleirtal for sine prioriteringar, men litt er det å seia. Komiteen ber Regjeringa syta for at pålagt ansvar og regelverk i arbeidsmiljøloven ikkje må vera innbyrdes motstridande. Norsk Brannbefals Forbund meiner nemleg at nødretten kjem i konflikt med ulike vernereglar. Eg vil understreka at nødverje er nødverje, og då gjer ein det ein kan, oftast meir heldigvis, og slik må det framleis vera. Men at ein fjernar slike motsetningar, er viktig. Loven legg opp til at det skal utarbeidast risikoanalysar, og det er viktig at desse vert bygde opp over ein felles og riktig mal, slik at ein oppnår lik risikovurdering i landet. Brann betyr ofte både ein økonomisk og ein kjenslemessig katastrofe. Derfor er det som det skal vera når kvar og ein er pliktig til å yta assistanse når det er påkravd.

Heile komiteen påpeikar – rett nok i to forskjellige merknader – at omsorgsbustader der det bur pleietrengande, må ha tilfredsstillande brannsikring. Lik risikovurdering er ganske viktig i så måte òg, slik at det faktisk vert vist eit sant bilete av det som skjer ute. Men eg trur at brannvesenet har dei nødvendige reiskapane og tek på

alvor at dei har ansvar for at bustader skal vera tilfredsstillande tryggingssmessig, spesielt når det bur folk som ikkje har full evne til å bevega seg i desse bustadene.

Komiteen er samla i synet på at levande dyr skal ha brannsikkerheit minst på linje med dyr som slakt. Eigentleg er det ein merkeleg mangel i lovverket som her vert avdekt, og det skal det verta retta på.

Eit fleirtal i Stortinget støttar forslaget om å opna for at Direktoratet for brann- og elsikkerhet kan nytta eit uavhengig tredjepartsorgan til å føra tilsyn på sine vegner. Strengt krav til kompetanse og habilitet skal det sjølvstøtt vera. Men det gjeld uansett om tilsynet er privat eller offentleg.

Til sist: Det er ein samla komitee som seier nei til ytterlegare gebyr og avgifter no. Det er liksom ikkje klima for fleire avgifter for tida, og det synest eg er bra.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (leiar for komiteen):

Senterpartiet støttar seg i hovudsak til dei forslaga som ligg føre. Saksordførar Torbjørn Andersen har på ein ryddig måte gjort greie for det omfattande arbeidet som har føregått forut for ny lov om brann, eksplosjon og ulykker med farleg stoff og om brannvesenets redningsoppgåver.

Nokre få kommentarar frå Senterpartiet si side.

For det fyrste: Korleis skal brannvernet organiserast lokalt? Vi meiner at brannvernet lokalt skal ha ansvar for administrasjon, forvaltning, myndigheitsutøving, forebyggjande arbeid og brann- og eksplosjonsvern. Det skal vera ei offentleg oppgåve. Vi går difor imot ei lovendring som sidestiller bortsettjing av brannvernoppgåver til private verksemdar.

Eg må føya til at det i fleire kommunar i dag er eit nært samarbeid både mellom bedriftsinternt brannvesen og kommunen og mellom offentlege instansar, f.eks. Forsvaret og Luftfartsverket. Det vil vi gjerne skal fortsetja, og vi meiner det òg talar for at kommunane framleis skal ha ansvaret. Vi i Senterpartiet er for interkommunalt samarbeid på mange område, også på dette.

Det er spørsmål om kommunane framleis skal ha ein eigen brannsjef. Eg skjønar at ein på det området kan stilla spørsmålet om det er å gripa inn i kommunanes egne saker og kommunanes eiga organisering å halda fast ved det. På eit så tydeleg og viktig område, der det er viktig til kvar tid å veta kven det er som har ansvaret, kven det er som har myndigheit, går vi for vår del inn for at kommunane framleis skal ha ein eigen brannsjef.

Vi ynskjer dagens organisasjonsstruktur vidareført når det gjeld tilsyn. DBE er den statlege fagmyndigheita, og kommunane har det overordna lokale tilsynsansvaret. Vi er difor ueinige i at eit uavhengig tredjepartsorgan skal kunna føra tilsyn på DBE sine vegner.

Vi ynskjer at dei eldre, dei pårørande, lokale folkevalde og innbyggjarane elles skal kjenna tryggleik i forhold til omsorgsbustader anten dei er bygde før eller etter 1997. Vi er innforstått med at når vi i dag gjer eit fleirtalsvedtak i forhold til at kommunane skal sikra dei omsorgsbustadene som er bygde før 1997, må vi òg vera oss bevisste og følgja opp med nødvendige midlar.

Under høyringane i komiteen vart fokus sett på m.a. brannfare og kor hyppig brann oppstår i driftsbygningar. No er det ein samla komitee som går inn for at Regjeringa skal leggja fram

«en vurdering av forslag til tiltak og eventuelle lovendringer som er nødvendige for å sikre levande husdyr brannsikkerheit minst på linje med de virksomhetene som håndterer dyrene som slakt».

Senterpartiet er med på det i komiteen. Eg vil likevel setja søkjelyset på det positive arbeidet som føregår i landbruket sjølv for tida. Det er oppretta ein eigen brannvernkomitee – ei samanslutning av brannverns- og landbruksorganisasjonar, styresmakter og forsikringselskap – og år 2002 er utpekt som Landbrukets brannvernår. Der er målet ein kraftig auke i iverksette brannsikringstiltak og ein merkbar nedgang i talet på brannar i landbruket og tap av husdyr. Det vert fortalt at etterspørsele t.d. etter brannvernsanlegg er langt større enn installasjonskapasiteten. Eg synest det er viktig å be statsråden ta med i si vurdering av kva tiltak som må setjast i verk, at det faktisk innanfor landbruket sjølv er teke viktige initiativ no i 2002, som vert vidareførte i 2003.

Og så heilt til slutt må eg få melda frå Senterpartiet si side at vi kjem til å stemma imot § 31 tredje ledd.

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Victor D. Norman: Forslaget til ny lov samler tre lover til én lov, om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgåver, og vil medføre en kraftig reduksjon i antall forskrifter. Vi oppfatter det slik at regelverket på brann- og eksplosjonsvernområdet vil fremstå som mer moderne, hensiktsmessig og brukervennlig.

Vi syns det er gledelig at kommunalkomiteen ved sin innstilling slutter seg til de forslag og prinsipper som er lagt til grunn i proposisjonen, og at den tilrår at loven vedtas av Odelstinget.

Jeg merker meg også at komiteen anbefaler Stortinget å be Regjeringen så raskt som mulig og senest i budsjettproposisjonen for 2003 legge fram en vurdering av forslag til tiltak for å sikre husdyr brannvern på linje med de virksomhetene som håndterer dyrene som slakt. Det skulle bare mangle.

Jeg er opptatt av brannsikkerheten ved husdyrhold. Det er bakgrunnen for at det i inneværende år er lagt opp til en særskilt satsing på dette området i samarbeid mellom sentrale myndigheter og andre berørte aktører. Som komiteen selv påpeker, og som siste talar også nevnte, er 2002 lansert som Landbrukets brannvernår. Blant aktivitetene inngår informasjonstiltak, seminarer og mye annet. I forbindelse med det etablerte samarbeidet mellom Direktoratet for brann- og elsikkerhet og Statens bygningstekniske etat ser vi også på behovet for ytterligere skjerpelse av de bygnings- og brann tekniske krav til driftsbygninger i landbruket. Vi er således allerede i gang med tiltak og en vurdering av eventuelle inn-

skjerpinger i regelverket, og jeg vil, slik som komiteen ber om, komme nærmere tilbake til dette, senest i forbindelse med budsjettet for 2003.

Jeg registrerer Norsk Brannbefals Landsforbunds bekymring for situasjoner der nødretten kan komme i konflikt med ulike verneregler i arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften, og at de rettslige konsekvensene er uklare, selv om jeg i utgangspunktet deler Apelthun Sæles vurdering av at nødretten må gå foran. Jeg vil vurdere denne problemstillingen og rapportere til Stortinget på en hensiktsmessig måte.

Jeg merker meg at komiteen mener at det må utarbeides forskrifter og eventuelt veiledninger som angir kriterier for en korrekt risikovurdering.

Komiteen tar i innstillingen opp en problemstilling som opptar mange, nemlig brann sikkerheten i omsorgsboliger, helseinstitusjoner osv. Dette er en problemstilling som opptar også meg og Regjeringen som helhet. Det er derfor gledelig å kunne si at det foregår et interdepartementalt samarbeid for å sikre fokus på denne brukergruppen, som jo er meget utsatt dersom det skulle inntruffe en brann. Det arbeidet denne gruppen holder på med, er i seg selv viktig. I denne sammenheng vil det også være naturlig å gjennomgå regelverket og praktiseringen av regelverket.

Komiteen har i sin behandling av utkast til ny lov også diskutert kommunens ansvar for brannvesenet. Det er, og vil fortsatt være, et kommunalt ansvar å sørge for at innbyggerne har et velfungerende og kompetent brannvesen. Det er ikke dermed sagt at kommunen er den eneste som kan drive brannvesenet med tanke på forebyggende og beredskapsmessige oppgaver. Flere kommuner har løst det ansvaret de har etter loven, ved bl.a. interkommunalt samarbeid eller ved å sette bort beredskapsoppgavene til en etablert beredkapsorganisasjon. Industribrannvesenet på Raufoss er ett eksempel på dette. Både mulighetene og kommunens fortsatte formelle ansvar er tydeliggjort i den nye lovteksten.

Uansett hvem som står for den daglige driften, skal brannvesenet ha et kompetent mannskap og en kompetent ledelse. Jeg har imidlertid ikke ansett det for nødvendig å opprettholde brannsjefstillingen som særstilling. Det følger først og fremst av prinsipper for styring av kommunene at vi ønsker færrest mulige særlovsstillinger for å styrke det kommunale selvstyret. Men den kompetansen som brannsjefen har pr. i dag, skal ikke forringes. Det står tydelig i loven at brannvesenets mannskaper skal ha den nødvendige kompetansen for å inneha de forskjellige typer av stillinger. Det er ingenting i veien for at man kaller lederen for brannvesenet for «brannsjef». Uansett tittel vil vedkommende likevel være avhengig av å få delegert tilstrekkelig myndighet til seg.

Etter at odelstingsproposisjonen ble lagt fram for Stortinget, har Finansdepartementet besluttet at det skal gjøres en gjennomgang av alle statlige gebyr- og avgiftsordninger. Jeg er derfor enig med komiteen i at det ikke er hensiktsmessig å innføre ytterligere gebyrer og avgifter i forhold til det som ligger i lovverket i dag. Siden Finansdepartementet har varslet en prinsipiell gjennom-

gang av gebyrer og avgifter, kan jeg si meg enig i at denne problemstillingen nok bør vurderes på nytt når gjennomgangen er ferdig.

Til slutt: Loven med underliggende forskrifter er ment å skulle tre i kraft 1. juli i år. For Svalbard må lovens ikrafttredelse utsettes. Dette er bl.a. av hensyn til en tilstrekkelig kvalitetssikring av det forskriftsregelverket som også skal gjelde overfor utenlandske bosettinger. For Svalbard er gjeldende brannregelverk hjemlet i Svalbardloven, lov om brannfarlige varer og lov om eksplosive varer. For Svalbard vil dette regelverket oppheves på et senere tidspunkt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torbjørn Andersen (FrP): Med hensyn til det som statsråden sa om brannsjefstillingen som særlovsstilling, er det slik at et flertall i komiteen har gitt uttrykk for at det vil beholde det som vi har i dag på det området. Da vil jeg gjerne spørre statsråden om han vil ta hensyn til de flertallsmerknader som er i innstillingen, og som Fremskrittspartiet, Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet står bak. Det synes jeg absolutt han burde gjøre. Det har jo vært snakk om en kompetent ledelse, og det har vært snakk om at det lokale selvstyret er viktig. Men Oppebøen Hansen redegjorde for en del av det synet som vi har på det området, og spørsmålet er om statsråden vil ta hensyn – og det bør han gjøre – til det som flertallet gir uttrykk for i sin merknad i forhold til akkurat dette med brannsjefstillingen som særlovsstilling.

Statsråd Victor D. Norman: Uten å ha spesielt lang erfaring på området tror jeg jeg vil understreke at jeg alltid har oppfattet det slik at klare meningsytringer fra et flertall i Stortinget er det fornuftig for både statsråder og regjeringer å ta hensyn til. På den annen side er det vel også slik at inntil Stortinget har gitt uttrykk for en klar mening, er det god skikk for statsråder å gi uttrykk for sitt syn på saker i debattene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A

om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker.

§ 2. Saklig virkeområde

Loven gjelder alminnelige plikter til å forebygge brann og eksplosjon samt sentral og lokal organisering og gjennomføring av brann- og eksplosjonsvernarbeidet.

Loven gjelder også ulykkes- og skadeforebyggende plikter i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods på land, samt krav til beredskap og innsats overfor akutte ulykker der brannvesenet har en innsatsplikt.

Kongen kan fastsette forskrifter for Forsvaret som avviker fra denne loven når særlige grunner tilsier det.

§ 3. Stedlig virkeområde

For Svalbard, Jan Mayen og bilandene gjelder loven i det omfang og med de stedlige tilpasninger Kongen bestemmer.

Denne loven gjelder ikke for den virksomhet som foregår i sjøområder i forbindelse med undersøkelser etter, utvinning og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den del av kontinentalsokkelen som er undergitt norsk statshøyhet.

Kongen kan bestemme i hvilket omfang denne loven skal gjelde på norske skip og flyttbare innretninger.

§ 4. Definisjoner

- a) Med byggverk menes bygning, konstruksjoner og anlegg.
- b) Med farlig gods menes varer definert i de til enhver tid gjeldende rekommandasjoner fra De forente nasjoner om transport av farlig gods.
- c) Med farlig stoff menes i denne lov:
  - brannfarlig stoff: fast, flytende eller gassformig stoff, stoffblanding, samt stoff som forekommer i kombinasjoner av slike tilstander, som i kraft av sitt flammepunkt, kontakt med andre stoffer, trykk, temperatur eller andre kjemiske egenskaper representerer en fare for brann,
  - eksplosjonsfarlig stoff: fast, flytende eller gassformig stoff, stoffblanding, samt stoff som forekommer i kombinasjon av slike tilstander, som i kraft av sine egenskaper lett vil kunne forårsake eksplosjon ved støt, gnidning, eller ved kontakt med tennkilder eller andre stoffer,
  - trykksatt stoff : annet fast, flytende eller gassformig stoff eller stoffblanding enn brann- og eksplosjonsfarlig stoff, som er under trykk, og som der ved kan representere en fare ved ukontrollert utslipp.
- d) Med håndtering menes enhver omgang med farlig stoff slik som tilvirkning, oppbevaring, behandling,

transport, lasting, lossing, erverv, handel, innførsel, utførsel, overføring, bruk og tilintetgjøring.

- e) Med produkt menes:
  - farlig stoff, eller ferdige varer hvor slikt stoff er en bestanddel og hvor de farlige egenskaper fortsatt er fremtredende,
  - innretninger, utstyr, apparater, emballasje og annet som benyttes ved håndtering av de farlige stoffene eller i forbindelse med transport av farlig gods,
  - innretninger, utstyr, apparater og annet som er beregnet på deteksjon, varsling eller bekjempelse av brann, eksplosjon eller annen skade.
- f) Med virksomhet menes ethvert offentlig og privat foretak uansett om foretaket er etablert med henblikk på forretningsmessig fortjeneste eller ikke.
- g) Med storulykke menes en hendelse som har en ukontrollert utvikling og som umiddelbart eller senere medfører alvorlig fare for mennesker, miljø eller materielle verdier.

Kapittel 2. Alminnelige plikter

§ 5. Den enkeltes plikt til å forebygge og begrense skadevirkningene ved brann, eksplosjon og annen ulykke

Enhver plikter å vise alminnelig aktsomhet og opptre på en slik måte at brann, eksplosjon og annen ulykke forebygges.

Enhver plikter ved brann, eksplosjon eller annen ulykke straks å underrette de som er utsatt for fare og ved behov varsle nødalarmeringssentral. Det samme gjelder ved overhengende fare for en slik hendelse.

Enhver som oppholder seg nær en brann, eksplosjon eller annen ulykke plikter etter evne å gjøre det som er mulig for å begrense skadevirkningene.

Enhver plikter å delta i brannvesenets rednings- og slokkearbeid når innsatsleder krever det, samt stille eiendom, bygninger, materiell og eventuelt personell til disposisjon for slik innsats. Det kan gjøres inngrep i den enkeltes materielle verdier dersom dette er nødvendig for å gjennomføre redningsinnsats eller begrense skade. Inngrep i privates eiendom kan likevel bare foretas dersom dette er nødvendig for å sikre liv eller verne verdier som er større enn det som går tapt eller står i fare for å gå tapt ved inngrepet.

Departementet kan gi forskrifter om den enkeltes plikt til å forebygge og begrense skadevirkningene ved brann, eksplosjon og andre ulykker.

§ 6. Forebyggende sikringstiltak og vedlikehold

Eier av byggverk, område, transportmiddel, produksjonsutstyr, annen innretning eller produkt plikter å sørge for nødvendige sikringstiltak for å forebygge og begrense brann, eksplosjon eller annen ulykke.

Eier og bruker av byggverk, område, transportmiddel, produksjonsutstyr, annen innretning eller produkt plikter å holde bygningstekniske konstruksjoner, sikkerhetsinnretninger og øvrige sikringstiltak til vern mot brann, eks-

plosjon eller annen ulykke i forsvarlig stand og påse at disse til enhver tid virker etter sin hensikt.

Eier eller bruker skal etter en eventuell brann, eksplosjon eller annen ulykke sørge for vakthold og andre nødvendige sikringstiltak når leder av brannvesenet krever dette.

Departementet kan gi forskrifter om eiers og brukers plikter til rapportering, sikringstiltak, vedlikehold og vakthold etter denne bestemmelsen.

§ 7. Tiltak ved store arrangementer

Den ansvarlige for store arrangementer, utstillinger, forestillinger, møter og andre tilstelninger skal i god tid før arrangementet sende melding til lokal tilsynsmyndighet, dersom arrangementet skal avholdes i et byggverk eller på et område som normalt ikke benyttes til denne type arrangementer.

Ved melding om arrangementer kan kommunen kreve de opplysninger som er nødvendige for å vurdere faren for brann, og fastsette de nødvendige brannsikringstiltak og begrensninger, herunder krav til ansvarshavende arrangør.

Kommunestyret selv kan gi lokale forskrifter med nærmere bestemmelser om meldeplikten.

§ 8. Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid

Virksomheter plikter å gjennomføre et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (internkontroll) for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne loven overholdes. Tilsynsmyndigheten kan bestemme at også andre skal gjennomføre systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Det skal kunne dokumenteres overfor tilsynsmyndighetene at loven, forskrifter og enkeltvedtak blir etterlevet.

Departementet kan gi forskrifter om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

Kapittel 3. Kommuners plikter og fullmakter

§ 9. Etablering og drift av brannvesen

Kommunen skal sørge for etablering og drift av et brannvesen som kan ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver etter loven på en effektiv og sikker måte.

Kommunen skal gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse slik at brannvesenet blir best mulig tilpasset de oppgaver det kan bli stilt overfor.

Leder av brannvesenet og øvrig personell skal ha de kvalifikasjoner som er nødvendige for å kunne ivareta brannvesenets oppgaver på en forsvarlig måte.

To eller flere kommuner kan avtale å ha felles brannvesen eller felles ledelse av brannvesenet. Kommunen kan gjennom avtale overlate brannvesenets oppgaver og ledelse helt eller delvis til en annen kommune, virksomhet e.l. Kommunen må i slike tilfeller etablere ordninger som sikrer at all myndighetsutøvelse etter loven skjer under kommunens formelle ansvar.

Departementet kan gi forskrifter om etablering og drift av brannvesenet, og om krav til personellets kvalifikasjoner.

§ 10. Dokumentasjon

Kommunen skal dokumentere at plikten etter § 9 første, annet og tredje ledd er oppfylt.

Dokumentasjonen inkludert risiko- og sårbarhetsanalysen og eventuelle avtaler inngått etter § 9 fjerde ledd, skal sendes sentral tilsynsmyndighet.

Departementet kan gi forskrifter om dokumentasjonsplikten.

§ 11. Brannvesenets oppgaver

Brannvesenet skal:

- a) gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle av brann og andre akutte ulykker
- b) gjennomføre brannforebyggende tilsyn
- c) gjennomføre ulykkesforebyggende oppgaver i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods på veg og jernbane
- d) utføre nærmere bestemte forebyggende og beredskapsmessige oppgaver i krigs- og krisesituasjoner
- e) være innsatsstyrke ved brann
- f) være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse
- g) etter anmodning yte innsats ved brann og ulykker i sjøområder innenfor eller utenfor den norske territorialgrensen
- h) sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Kommunen kan legge andre oppgaver til brannvesenet så langt dette ikke svekker brannvesenets gjennomføring av oppgavene i første ledd.

Departementet kan gi forskrifter om brannvesenets oppgaver.

§ 12. Fullmakter ved brann og andre ulykkessituasjoner

Leder av brannvesenet

- a) har ledelsen av brannbekjempelsen,
- b) har skadestedsledelsen ved andre ulykkessituasjoner inntil ledelsen overtas av politiet,
- c) har ordensmyndighet inntil politiet kommer til stedet,
- d) kan rekvirere eiendom, bygninger, materiell og personell innenfor rammen av § 5 fjerde ledd,
- e) kan pålegge eier eller bruker av eiendom som har vært utsatt for brann, eksplosjon eller annen ulykke å sørge for vakthold og andre nødvendige sikringstiltak.

Fullmaktene i første ledd gjelder tilsvarende for den som i lederens sted har innsatsledelsen på brann- eller ulykkesstedet.

Departementet kan gi forskrifter om fullmakter og plikter for leder av brannvesenet ved brann, eksplosjon og andre ulykker.

§ 13. *Særskilte brannobjekter*

Kommunen skal identifisere og føre fortegnelse over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.

Kommunen skal sørge for at det føres tilsyn i byggverk m.m. som nevnt i første ledd for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann. Tilsynet skal omfatte alle forhold av betydning for brannsikkerheten, herunder bygningsmessige, tekniske, utstyrsmessige og organisatoriske brannsikringstiltak og forhold av betydning for gjennomføring av brannbekjempelse og øvrig redningsinnsats.

Kommunen skal overfor sentral tilsynsmyndighet kunne dokumentere hvordan tilsyn med byggverk m.m. som nevnt i første ledd, som kommunen eier eller bruker, er gjennomført, og hvordan eventuelle pålegg er fulgt opp.

Kommunestyret selv kan gjennom lokal forskrift eller enkeltvedtak bestemme at det skal føres tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd.

Departementet kan gi forskrifter om tilsyn med særskilte brannobjekter.

§ 14. *Ytterligere sikringstiltak og beredskap*

Kommunen kan pålegge nødvendige brannverntiltak i enkelttilfeller for ethvert byggverk, opplag, områder, tunneler m.m.

Sentral tilsynsmyndighet kan pålegge eier av ethvert byggverk, opplag, områder, tunneler m.m. som anses å utgjøre en ekstraordinær risiko innen kommunen, å etablere en egen brann- og ulykkesberedskap, eller bekoste og vedlikeholde en nødvendig oppgradering av det kommunale brannvesen.

Departementet kan gi forskrifter om ytterligere sikringstiltak og beredskap etter denne bestemmelsen.

§ 15. *Samarbeid mellom kommuner*

Kommunene skal samarbeide om lokale og regionale løsninger av forebyggende og beredskapsmessige oppgaver med sikte på best mulig utnyttelse av samlede ressurser.

Departementet kan gi pålegg om samarbeid mellom to eller flere kommuner for gjennomføring av krav fastsatt i eller i medhold av loven.

Brannvesenet i enhver kommune skal etter anmodning fra innsatsleder på skadestedet yte hjelpeinnsats ved brann, eksplosjon og annen ulykke i andre kommuner så langt det er mulig under hensyn til egen beredskap.

Departementet kan gi forskrifter om lokalt og regionalt samarbeid til løsning av forebyggende og beredskapsmessige oppgaver.

§ 16. *Nødalarmeringssentral*

Sentral tilsynsmyndighet kan pålegge en kommune å etablere en nødalarmeringssentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innen en fastsatt region som kan omfatte flere kommuner. De kommuner som omfattes av den fastsatte regionen plikter å knytte seg til

nødalarmeringssentralen og med grunnlag i avtale bære sin andel av kostnadene ved etablering og drift av sentralen.

Nødalarmeringssentralen skal bemannes, utrustes og opereres slik at den til enhver tid fyller behovet for mottak og registrering av nødmeldinger, alarmering av mannskaper og kommunikasjon med innsatsstyrkene og den som melder ulykken. Etablering og drift skal samordnes med øvrige nødalarmeringssentraler for helse og politi.

Departementet kan gi forskrifter om etablering og drift av nødalarmeringssentral for mottak av meldinger om branner, eksplosjoner og andre ulykker, herunder krav til personellens kvalifikasjoner.

§ 17. *Tjenesteplikt i brannvesenet*

Kommunen kan i særskilte tilfeller pålegge enhver myndig person bosatt i kommunen tjenesteplikt i brannvesenet dersom dette er nødvendig for å sikre at brannvesenet skal kunne gjennomføre oppgavene pålagt i denne loven.

Departementet kan gi forskrifter om tjenesteplikt i brannvesenet.

§ 18. *Politiattest*

Det kan kreves politiattest både ved vanlig tilsetting og ved pålegg om tjenesteplikt i brannvesenet. Det samme gjelder for personell i virksomhet som etter avtale helt eller delvis utfører brannvesenets oppgaver.

Kapittel 4. Plikter i virksomhet

§ 19. *Sikkerhet i virksomhet*

Virksomheter skal sørge for at sikkerheten i forhold til brann, eksplosjon, håndtering av farlig stoff og transport av farlig gods på veg og jernbane blir ivaretatt på en forsvarlig måte. Sikkerhetshensyn skal være integrert i alle virksomhetens faser, herunder planlegging, etablering, drift og avvikling.

Virksomheter skal gjøre arbeidstakere og andre som utfører oppgaver i eller på vegne av virksomheten kjent med plikten i henhold til § 25 i denne loven. Virksomheten skal gi opplæring slik at alle arbeidsoppgaver kan gjennomføres på en sikker måte både ved normal drift og ved unormale situasjoner og driftsbetingelser. Opplæringen skal også omfatte rutiner og forholdsregler ved ulykker.

Plikten til å sørge for at sikkerheten i virksomheten blir ivaretatt ligger hos ledelsen.

§ 20. *Sikkerhetsnivå i virksomhet med farlig stoff m.m.*

Virksomheter har plikt til å sørge for at enhver håndtering av farlig stoff og farlig gods skjer på en slik måte at mennesker, miljø og omgivelser er tilfredsstillende sikret. Risikoen skal være redusert til et nivå som med rimelighet kan oppnås.

Sikkerhetsnivået etter første ledd skal etableres gjennom tekniske og organisatoriske tiltak i virksomheten, eventuelt i kombinasjon med arealmessige begrensninger

i området rundt denne, og dokumenteres overfor sentral tilsynsmyndighet.

Arealmessige begrensninger fastsettes etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven. Uttalelse fra sentral tilsynsmyndighet skal innhentes før arealmessige begrensninger fastsettes.

Kostnader forbundet med etablering av arealmessige begrensninger, herunder eventuelle kostnader ved ekspropriasjon, bæres av virksomheten.

Departementet kan fastsette forskrifter om nivåer og kriterier for akseptabel risiko.

§ 21. Beredskapsplikt

Virksomheter som

- a) håndterer farlig stoff,
  - b) utgjør en særskilt brann- eller eksplosjonsrisiko, eller
  - c) transporterer farlig gods på veg eller jernbane
- og som omfattes av særskilte kriterier fastsatt i forskrift, skal etablere en tilstrekkelig egenberedskap med tilhørende varslings- og innsatsplaner.

Utgjør virksomheten en risiko for en storulykke, kan sentral tilsynsmyndighet bestemme at beredskapen etter første ledd også skal omfatte områdene nær virksomheten.

Beredskapen og innsatsplanene skal være tilpasset risikoen, være samordnet med den offentlige beredskapen og bli oppdatert ved behov.

Departementet kan gi forskrifter om krav til egenberedskap, herunder bestemmelser om opplæring og øving av personell.

§ 22. Plikt til rapportering og oppfølging

Virksomheter som nevnt i § 21 første ledd bokstav a og c skal etablere et system for registrering av ulykker og hendelser som kunne ha ført til en ulykke. Slike ulykker og hendelser skal rapporteres til sentral tilsynsmyndighet.

Rapporten skal inneholde en analyse av årsaken til hendelsen og opplyse om hvilke tiltak virksomheten vil iverksette for å forhindre slike hendelser i fremtiden.

Departementet kan gi forskrifter om krav til registrering og rapportering etter denne bestemmelsen, herunder prosedyrer for rapportering og krav til rapportens innhold.

§ 23. Særskilt informasjonsplikt for virksomhet med storulykkepotensial

Virksomheter som nevnt i § 21 første ledd bokstav a og som utgjør risiko for storulykke, skal informere befolkningen i områdene rundt virksomheten om de farlige stoffene som håndteres og om risikofaktorene knyttet til disse. Det skal også informeres om forholdsregler ved en eventuell ulykke med slike stoffer. Informasjonen skal gis i en lettfattelig form og jevnlig oppdateres og gjentas.

Departementet kan gi forskrifter om virksomhetens informasjonsplikt.

§ 24. Innhenting av uttalelser fra befolkningen rundt virksomhet som utgjør en storulykkesrisiko

Under planlegging av virksomhet som nevnt i § 21 første ledd bokstav a og som utgjør risiko for storulykke skal virksomheten innhente og legge vekt på uttalelser fra befolkningen i området rundt virksomheten om lokalisering og planlagte beredskaps- og sikkerhetstiltak.

Eksisterende virksomhet skal innhente og legge vekt på uttalelser fra befolkningen i området rundt virksomheten dersom det foretas endringer som får betydning for beredskaps- og sikkerhetstiltakene.

Departementet kan gi forskrifter om plikten til å innhente uttalelse etter denne bestemmelsen.

§ 25. Arbeidstakeres plikt til å fremme sikkerheten

Arbeidstakere skal utføre sine arbeidsoppgaver i samsvar med gjeldende sikkerhetsbestemmelser i lover, forskrifter og interne prosedyrer for å forebygge branner, eksplosjoner og andre ulykker, og aktivt medvirke til å fremme sikkerheten i virksomheten.

Departementet kan fastsette forskrifter om arbeidstakeres plikter etter denne bestemmelsen.

Kapittel 5. Krav til produkter

§ 26. Formålstjenlige og betryggende produkter

Produkter som benyttes ved håndtering av farlig stoff og farlig gods skal være utført slik at de er formålstjenlige og sikre. De skal til enhver tid være i slik stand at det ikke oppstår fare for brann, eksplosjon eller annen ulykke. Montering skal være utført fagmessig og betryggende.

Produkter som benyttes ved deteksjon, varslings eller bekjempelse av brann, eksplosjon eller annen ulykke skal være formålstjenlige og betryggende utført og montert, og til enhver tid være i slik stand at de virker som forutsatt.

Departementet kan gi forskrifter om krav til produkter og krav til den som produserer, leverer, importerer eller markedsfører produkter, herunder krav om kvalitet og godkjenning av de stoffer som omfattes av loven, forbud mot eller påbud om bruk av produkter.

§ 27. Forskrifter om krav til merking m.m.

Departementet kan gi forskrifter om krav til advarselmerking og annen merking av produkter og farlig gods, samt om krav til sikkerhetsdatablad og stoffregister.

Kapittel 6. Gebyr, kompensasjon og erstatning m.m.

§ 28. Forskrifter om avgift, gebyr, betalingssetser m.m.

Departementet kan gi forskrifter om avgifter, gebyr og betalingssetser til dekning av utgiftene forbundet med gjennomføringen av tilsynsmyndighetenes oppgaver etter denne loven.

Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Avgifter og gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 29. *Erstatning for deltakelse i brannvesenets rednings- og slokkearbeid*

Kommunen skal betale

- a) erstatning for skade på personer som har blitt pålagt å delta i brannvesenets rednings- og slokkearbeid. Lov av 16. juni 1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring gjelder tilsvarende
- b) erstatning for tapt arbeidsfortjeneste for pålagt deltakelse i rednings- og slokkearbeidet
- c) erstatning for skade på eiendom eller materielle verdier som følge av inngrep eller rekvisisjon etter loven
- d) erstatning for rekvirert materiell.

Eier av objekter og eiendommer som rednings- og slokkeinnsatsen har rettet seg mot og andre som har særlig tilknytning til objektet kan ikke kreve erstatning som nevnt i første ledd.

Departementet kan fastsette forskrifter om erstatning etter denne bestemmelsen.

§ 30. *Kompensasjon og utgiftsfordeling mellom kommuner*

En kommune som mottar bistand fra en annen kommunes brannvesen skal yte kompensasjon for bistanden med mindre det er inngått særskilt avtale om annet.

Omfatter en brann, eksplosjon eller annen ulykke områder i to eller flere kommuner, skal de utgiftene som påløper dekkes av kommunene i fellesskap.

Fylkesmannen fastsetter kompensasjon og utgiftsfordeling mellom kommuner for ethvert mellomværende med grunnlag i denne loven dersom kommunene ikke selv kommer til enighet.

Departementet fastsetter kompensasjonen eller utgiftsfordelingen dersom kommunene ligger i forskjellige fylker og fylkesmennene ikke kommer til enighet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 7. Tilsyn, håndheving og sanksjoner m.m.

§ 31. *Sentral tilsynsmyndighet*

Kongen kan bestemme hvem som på sentralt nivå skal føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven blir overholdt.

Tilsynsmyndigheten kan etter anmodning fra kommunen bistå kommunen ved gjennomføringen av pliktig tilsyn etter § 32.

Tilsynsmyndigheten kan la andre offentlige eller private sakkyndige føre tilsyn på sine vegne.

Kongen kan bestemme at én tilsynsmyndighet skal koordinere de offentlige tilsynsaktivitetene vedrørende

helse, miljø og sikkerhet ved store industriutbyggingsprosjekter og ved eksisterende anlegg som omfattes av denne loven.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har varslet at de vil gå imot tredje ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til § 31 første og andre ledd bifaltes enstemmig.

Komiteens innstilling til § 31 tredje ledd bifaltes med 42 mot 27 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.46.39)

Komiteens innstilling til § 31 fjerde ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 32. *Lokal tilsynsmyndighet*

Kommunen skal føre tilsyn på de områder som går frem av denne loven eller av forskrifter gitt i medhold av denne.

§ 33. *Tilsynsmyndighetens rett til å kreve opplysninger*

Enhver som er underlagt tilsyn etter denne loven skal når tilsynsmyndigheten krever det og uten hinder av taushetsplikten legge frem de opplysninger som anses nødvendige for utøvelsen av tilsynet. Tilsynsmyndigheten kan bestemme i hvilken form opplysningene skal gis.

Opplysninger som nevnt i første ledd kan også kreves fra andre offentlige tilsynsmyndigheter uten hinder av den taushetsplikt som ellers gjelder. Opplysningsplikten gjelder bare de opplysninger som er nødvendige for at tilsynsmyndigheten skal kunne utføre sine oppgaver etter loven.

§ 34. *Tilsynsmyndighetens rett til adgang m.m.*

Tilsynsmyndigheten skal til enhver tid ha uhindret adgang til ethvert sted og til enhver innretning og kjøretøy tilsynsmyndigheten finner nødvendig for å føre tilsyn etter denne loven. Om nødvendig kan det kreves bistand fra politiet for å sikre slik adgang. Politi og kontrollpersonell fra vegkontorene kan stanse kjøretøy i forbindelse med kontroll av transport av farlig gods.

Tilsynspersonellet skal legitimere seg i samsvar med forvaltningsloven § 15 og om mulig sette seg i kontakt med representant for eier eller bruker av tilsynsobjektet, og med representant for arbeidsgiver og hovedverneombud ved tilsyn i virksomhet.

Eier, bruker, arbeidsgiver eller representant for disse har rett til, og kan pålegges, å være til stede under kontrollen. Tilsynspersonellet kan bestemme at retten ikke skal gjelde ved intervju av arbeidstaker eller dersom slik tilstedeværelse ikke kan gjennomføres uten vesentlig ulempe eller uten at formålet med kontrollen settes i fare.

§ 35. *Tilsynsmyndighetens rett til å innhente prøver*

Tilsynsmyndigheten kan kreve at den som eier, tilvirker, innfører eller markedsfører et produkt skal fremlegge en representativ prøve av produktet eller iverksette de undersøkelser som finnes nødvendige for å vurdere produktets egenskaper, virkninger eller egnethet. Tilsvarende gjelder når det er nødvendig for å avgjøre om et produkt faller inn under loven. Tilsynsmyndigheten kan selv sette i verk slike undersøkelser eller foreta nødvendig prøvetaking og kontroll av produktet.

Første ledd gjelder tilsvarende i forhold til avsender, mottaker eller transportør av farlig gods.

Kostnadene bæres av den som kravet om undersøkelser, prøvetaking og kontroll er rettet mot. Departementet kan likevel bestemme at kostnadene skal fordeles på flere eiere, tilvirkere, importører eller markedsførere, eller at de helt eller delvis skal dekkes av det offentlige. Krav på refusjon av kostnadene er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 36. *Tilsynsmyndighetens plikt til å avgi rapport etter tilsyn*

Tilsynsmyndigheten skal gi skriftlig rapport til den som er ansvarlig for tilsynsobjektet om resultatet av kontrollen med mindre tungtveiende hensyn tilsier noe annet. Etter tilsyn i virksomhet hvor det er krav om verneombud skal hovedverneombud ha kopi av rapporten.

§ 37. *Pålegg og forbud mot bruk*

Tilsynsmyndigheten gir de pålegg og treffer ellers de enkeltvedtak som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven. Det skal settes en frist for når pålegget skal være utført.

Dersom pålegg ikke oppfylles innen fristen, kan tilsynsmyndigheten helt eller delvis stanse virksomheten eller helt eller delvis forby bruken av vedkommende byggverk, område, produkt mv.

Ved overhengende fare kan tilsynsmyndigheten stanse virksomheten eller forby bruken av vedkommende byggverk, område, produkt mv. selv om pålegg ikke er gitt.

Om nødvendig kan tilsynsmyndigheten kreve bistand fra politiet for å sikre gjennomføring av vedtak etter annet og tredje ledd.

§ 38. *Tilbakekall av produkt m.m.*

Dersom et produkt kan medføre en uakseptabel risiko for brann, eksplosjon eller annen ulykke eller for øvrig ikke tilfredsstillende kravene i § 26, kan tilsynsmyndigheten fatte vedtak om å tilbakekalle produktet fra brukere eller distributører. Den kan også stanse innførsel, produksjon, salg og markedsføring. Tilsynsmyndigheten kan selv iverksette slike tiltak og kreve kostnadene dekket av den som har fått pålegg om slike tiltak.

§ 39. *Tvangsmulkt*

I pålegg etter denne loven kan det fastsettes en løpende tvangsmulkt for hver dag/uke/måned som går etter utløpet av den frist som er satt for oppfylning av pålegget, inntil pålegget er oppfylt. Tvangsmulkt kan også fastset-

tes som en engangsmulkt. Sentral tilsynsmyndighet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Tvangsmulkt ilagt av kommunen tilfaller kommunen.

§ 40. *Tvangsgjennomføring*

Tilsynsmyndigheten kan utferdige forelegg mot den som unnlater å etterkomme pålegg eller forbud som er gitt med hjemmel i denne lov. Med forelegg menes her et nytt pålegg om at det tidligere pålegget eller forbudet skal etterleves innen en frist som fastsettes i forelegget. Forelegget skal gi opplysninger om bestemmelsene i annet ledd og skal, så langt mulig, forkynnes for den det er rettet mot.

Den forelegget er rettet mot, kan reise søksmål mot det offentlige for å få forelegget prøvet. Bli søksmål ikke reist innen 30 dager fra forkynnelsen, har forelegget samme virkning som en rettskraftig dom, og kan fullbyrdes etter reglene for dommer.

Forelegget kan ikke påklages.

Bli pålegget i rettskraftig dom eller dermed likestilt forelegg ikke etterkommet, kan vedkommende tilsynsmyndighet selv besørge eller få besørget at pålegget utføres for regning av den som dommen eller forelegget er rettet mot, uten at det er nødvendig med kjennelse etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13-14.

Ved overhengende fare kan pålegget fullbyrdes etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven § 13-14 uten at dom eller forelegg kreves.

§ 41. *Klage*

Departementet er klageinstans for vedtak truffet av eller på vegne av sentral tilsynsmyndighet eller av andre offentlige organer i medhold av § 31.

Sentral tilsynsmyndighet er klageinstans for vedtak truffet av kommunestyret eller fylkesmannen. For andre vedtak truffet av kommunen gjelder forvaltningslovens § 28 annet ledd.

§ 42. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne loven, sentrale eller lokale forskrifter eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av denne loven, eller som medvirker til dette, straffes med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder.

Den som legger hindringer i veien for undersøkelser som offentlig myndighet iverksetter etter denne loven, eller unnlater å yte pliktig bistand eller gi opplysninger som kreves for utførelsen av tilsynet etter denne loven, straffes med bøter såfremt forholdet ikke rammes av et strengere straffebud.

Kapittel 8. Avsluttende bestemmelser

§ 43. *Utfyllende forskrifter*

Departementet kan fastsette forskrifter om

- ledelsens plikter i virksomhet, herunder tekniske og organisatoriske tiltak, samt dokumentasjon av slike
- krav til håndtering av farlig stoff, herunder krav til innretninger, apparater og lignende, meldeplikt, kri-

- terier for tillatelser og godkjenninger, krav til opplæring og krav om sertifikater
- c) virksomheter som utgjør risiko for storulykke
  - d) transport av farlig gods på land, herunder bestemmelser om lasting, lossing, meldeplikt, kontroll på veg, jernbane og i virksomhet, sikkerhetsrådgiver i virksomhet samt om utstyr og hvilke instanser som kan godkjenne og kontrollere slikt utstyr, og om krav til opplæring og opplæringsordninger.

§ 44. *Overgangsbestemmelser*

Forskrifter, vedtekter og andre bestemmelser gitt i medhold av lov 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk, lov 14. juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer og lov 5. juni 1987 nr. 76 om brannvern m.v. gjelder inntil videre i den utstrekning de ikke strider mot denne loven her eller bestemmelser gitt i medhold av den. Det samme gjelder tillatelser, godkjenninger, samtykker m.m. så langt tilsynsmyndigheten aksepterer dette.

§ 45. *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 46. *Endring i andre lover*

Fra det tidspunkt loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 18. juni 1965 nr. 4 vegtrafikkloven gjøres følgende endringer:

§ 7 nytt tredje ledd skal lyde:

Vegdirektoratet kan bestemme at transport av visse typer farlig gods kun skal være tillatt på visse veger, til visse tider eller på andre særlige vilkår. Vegdirektoratet kan gi vegkontoret adgang til å gjøre unntak fra slik forskrift.

§ 18 oppheves.

§ 36 nr. 1 bokstav f) skal lyde:

- f) regler gitt i medhold av § 7 tredje ledd blir vesentlig overtrådt eller pålegg gitt i medhold av disse ikke blir etterkommet.

§ 36 nr. 2 bokstav b) skal lyde:

- b) har brukt kjøretøy med vesentlig overlast, eller med farlig gods i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, eller med uforsvarlig plassert last, eller på veg der kjøretøyet ikke må kjøre etter gitte bestemmelser om aksel- og boggilast, lengde, bredde, høyde m.m, eller
2. Lov 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk oppheves.
3. Lov 14. juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer oppheves.
4. I lov av 8. februar 1980 nr. 2 om pant skal § 6-1 (2) bokstav b) lyde:
- b) feieavgift etter *brann- og eksplosjonsvernloven* § 28 annet ledd

5. Lov 5. juni 1987 nr. 26 om brannvern m.v. oppheves.
6. I lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) skal § 5 annet ledd oppheves.
7. I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd skal § 13-9 bokstav a) og b) lyde:
  - a) de som er utskrevet til tjeneste i brannvesenet etter brann- og eksplosjonsvernloven § 17
  - b) de som på forlangende eller tilsigelse yter hjelp etter brann- og eksplosjonsvernloven § 5

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B .

L o v

om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v.

I

I lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. gjøres følgende endringer:

§ 34 første ledd skal lyde:

Barn som er under 15 år eller skolepliktige etter lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova), må, utenom de tilfeller som er nevnt i § 35, ikke nyttes til arbeid som går inn under denne lov.

§ 35 første ledd bokstav b) skal lyde:

- b) at barn som har fylt 14 år, men fortsatt er skolepliktig, kan nyttes *til arbeid* som ledd i barnets skolegang eller i praktisk yrkesorientering, når arbeidet ikke kan være skadelig for barnets helse eller utvikling. Det opplæringsprogram arbeidet inngår i skal være godkjent av skolemyndighetene.

§ 36 første ledd skal lyde:

Arbeidstiden for personer under 18 år skal legges slik at den ikke hindrer skolegang, eller hindrer dem i å dra nytte av undervisningen.

§ 36 annet ledd skal lyde:

For barn som er under 15 år eller er skolepliktig, må den alminnelige arbeidstiden ikke overstige 2 timer i

døgnet og 12 timer i uken. På undervisningsfrie dager kan den daglige arbeidstiden heves til 7 timer. I perioder med skoleferie på minst en uke må den alminnelige arbeidstiden ikke overstige 7 timer i døgnet og 35 timer i uken.

§ 36 syvende ledd skal lyde:

Direktoratet for arbeidstilsynet kan fastsette nærmere regler om unntak fra 2 timers og 12 timers grensen i annet ledd for kulturelt eller lignende arbeid, herunder fastsette vilkår. Direktoratet for arbeidstilsynet kan gi nærmere unntak fra reglene i tredje og fjerde ledd i særlige tilfeller dersom det finnes saklige grunner for det, herunder fastsette vilkår.

§ 37 annet ledd skal lyde:

Ungdom mellom 15 og 18 år som ikke er skolepliktig skal ha en arbeidsfri periode enten mellom kl 2200 og kl 0600 eller mellom kl 2300 og kl 0700. *Arbeid mellom kl 2100 og kl 2200 eller arbeid mellom kl 2100 og kl 2300 er nattarbeid og må ikke drives i andre tilfeller enn nevnt i § 42 og i § 43.*

§ 38 første ledd skal lyde:

Arbeidsgiver skal sørge for at ungdom som settes til nattarbeid i henhold til § 37 tredje ledd skal gis tilbud om helsekontroll.

§ 39 første ledd skal lyde:

Personer under 18 år skal ha *hvilepause* i minst 30 minutter, om mulig sammenhengende, dersom den daglige arbeidstiden overstiger 41/2 time.

§ 39 annet ledd skal lyde:

Barn som er under 15 år eller er skolepliktig, skal ha en sammenhengende hvileperiode på minst 14 timer for hver periode på 24 timer. Ungdom mellom 15 og 18 år som ikke er skolepliktig, skal ha en sammenhengende fritid på minst 12 timer for hver periode på 24 timer.

II

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

C.

Stortinget ber Regjeringen så raskt som mulig og senest i statsbudsjettet for 2003, legge frem en vurdering av forslag til tiltak og eventuelle lovendringer som er nødvendige for å sikre levende husdyr brannsikkerhet minst på linje med de virksomhetene som håndterer dyrene som slakt.

Presidenten: C blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

S a k n r . 2

Referat

1. (111) Statsministerens kontor melder at
  1. lov om utenriksstjenesten (Besl. O. nr. 31 (2001-2002))
  2. lov om endringer i lov 14. juni 1912 nr. 1 om anlegg av taugbaner og løipestrenger og lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) (Besl. O. nr. 47 (2001-2002)) – er sanksjonert under 3. mai 2002
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (112) Lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivning mv. (Ot.prp. nr. 75 (2001-2002))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
3. (113) Lov om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Om skolemiljøet til elevane) (Ot.prp. nr. 72 (2001-2002))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
4. (114) Midlertidig lov om fortrinnsrett og ventelønn for arbeidstakere ved Arbeidsforskningsinstituttet (Ot.prp. nr. 73 (2001-2002))
Enst.: Sendes kommunalkomiteen.
5. (115) Lov om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportlova) (Ot.prp. nr. 74 (2001-2002))
Enst.: Sendes samferdselskomiteen.
6. (116) Forslag fra stortingsrepresentantene Gunn Olsen og Asmund Kristoffersen om lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdlovens regler om pleiepenger til et medlem med omsorg for et barn som er innlagt i helseinstitusjon) (Dokument nr. 8:123 (2001-2002))
Enst.: Sendes sosialkomiteen.

Møtet hevet kl. 18.50.